

Teza: uzasadnienie orzeczenia a kontrola instancyjna

„Sąd odwoławczy kontroluje zasadność orzeczenia Sądu pierwszej instancji, a nie jego uzasadnienie. W uzasadnieniu przedstawiany jest tylko tok rozumowania Sądu pierwszej instancji, który doprowadził do wydania konkretnego orzeczenia. Jeżeli więc uzasadnienie orzeczenia pozwala na kontrolę instancyjną, nawet utrudnioną, a nie uniemożliwia jej, to spełnia wymogi art. 424 k.p.k.”- SN z dnia 07 stycznia 2009r, sygn. akt IV KK 368/08.

Sygn. akt WO-124/17

ORZECZENIE

z dnia 21 listopada 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Teresa Famulska

Sędziowie: SWSD Juliusz Cybulski

SWSD Cezary Andruszewski /sprawozdawca/

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Michała Jasiaka

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017r. sprawy radcy prawnego M. P.

obwinionego naruszenia art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2015.507)

na skutek odwołania wniesionego przez Pokrzywdzonego Ł. W.

i pełnomocnika Pokrzywdzonego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 16 maja 2017 roku, sygn. akt D 5/17

I.

utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II.

obciąża kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.300,00 (słownie: jeden tysiąc trzysta złotych) Krajową Izbę Radców Prawnych

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 16 maja 2017r. sygn. akt D 5/17 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uniewinnił radcę prawnego M. P., (...) od tego, że w skierowanym do Sądu Okręgowego w Warszawie wniosku o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania z dnia 16 października 2013r. zawarł oświadczenie: „Ani pan G. B. ani uczestnik (Ł. W.) nigdy nie doręczyli wnioskodawcy (A. K.) zawiadomienia, że nastąpiła cesja na uczestnika wierzytelności wynikających z Umowy przejęcia długu wraz z porozumieniem na spłatę z dnia 7.07.2011r.” podczas gdy w dniu 12 grudnia 2012r. na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Warszawie, sygn. akt (...) działając w imieniu pozwanego pana A. K., złożył pismo z dnia 18 czerwca 2012r. - informację skierowaną przez pana G. B. do pana A. K., z której wynika, że w dniu 2 maja 2012r. doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności objętej umową z dnia 7 lipca 2011r. na rzecz pana Ł. W., tj. naruszenia art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2015.507).

Odwołanie od powyższego postanowienia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie złożył Pokrzywdzony Ł. W. w całości na niekorzyść radcy prawnego M. P., zarzucając mu:

1. na podstawie art. 438 § 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych naruszenia przepisów postępowania poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentu znajdującego się w aktach sprawy prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt (...), tj. pisma z dnia 18.06.2012r. złożonego przez radcę prawnego M. P., mające wpływ na treść orzeczenia oraz skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych,

2. na podstawie art. 438 pkt 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na daniu wiary wyjaśnieniom obwinionego radcy prawnego M. P. podczas gdy stały one w sprzeczności z treścią składanych uprzednio oświadczeń oraz podejmowanych czynności procesowych czyli z dowodami w postaci dokumentów zgromadzonymi w aktach sprawy oraz zeznaniami świadka (Pokrzywdzonego – Ł. W.) mające wpływ na treść orzeczenia oraz skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych,

3. na podstawie art. 438 pkt 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego wbrew zasadom logiki oraz doświadczenia życiowego polegającą na uznaniu za wiarygodne wyjaśnienie obwinionego radcy prawnego M. P., iż w przygotowaniu wniosku o zabezpieczenie z dnia 16.10.2013r. opierał się on na wiedzy uzyskanej od swojego mocodawcy i w granicach przez niego wskazanych podczas gdy zupełnie inne oświadczenia wiedzy składał w dniu 12.12.2012r. prowadzonej przed Sądem Okręgowym w W. pod sygn. akt (...), mające wpływ na treść orzeczenia oraz skutkujące błędem w ustaleniach faktycznych,

4. na podstawie art. 438 pkt 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 424 § 1 kpk poprzez wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie polegającą na wskazaniu, iż radca prawny M. P. został oskarżony o naruszenie art. 6 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, podczas gdy z treści uzasadnienia (str. 6) wynika, iż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie uznał, iż swoim zachowaniem radca prawny M. P. nie naruszył art. 6 pkt 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, co w konsekwencji czyni niemożliwym odczytanie rzeczywistej intencji Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego oraz prawidłowe odczytanie czy w sprawie dopuszczono się ponadto obrazy przepisów prawa materialnego,

5. na podstawie art. 438 pkt 3 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na przyjęciu, iż radca prawny M. P. składając we wniosku z dnia 16.10.2013r, działał zgodnie z prawem oraz wyłącznie w oparciu o wiedzę uzyskaną od swojego mocodawcy i w granicach przez niego wskazanych podczas gdy w innym postępowaniu, w dniu 12.12.2012r. składał on przeciwne oświadczenie wiedzy,

6. na podstawie art. 438 pkt 3 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r.

o radcach prawnych błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na przyjęciu, iż radca prawny M. P. składając we wniosku z dnia 16.10.2013r. oświadczenie, nie wiedział o cesji wiarygodności przysługujących G. B. wobec A. K..

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Również pełnomocnik pokrzywdzonego złożył odwołanie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, co do winy. Pełnomocnik zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 6 ust. 1 i 2 oraz art. 11 ust. 2 i 3 zd. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych oraz w powiązaniu z art. 3 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez niewłaściwe przyjęcie, że zachowanie obwinionego radcy prawnego polegające na świadomym podaniu nieprawdy bądź powołaniu się przed Sądem powszechnym na nieprawdziwe informacje, nie stanowi naruszenia wskazanych zasad etyki.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Zarówno odwołanie wniesione przez Pokrzywdzonego, jak i środek odwoławczy pochodzący od pełnomocnika pokrzywdzonego nie zasługują na uwzględnienie.

Wspólnym zarzutem Skarżących (choć w odwołaniu pełnomocnika pokrzywdzonego nie został sformułowany wprost) jest błąd w ustaleniach faktycznych. Według autorów odwołania prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, pozwala przyjąć, iż obwiniony radca prawny M. P. swoim zachowaniem dopuścił się zarzucanych mu naruszeń art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2015.507). W ocenie Sądu Odwoławczego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uniewinniając obwinionego od zarzucanego mu czynu dysponował obszernym materiałem dowodowym, dowody zostały poddane prawidłowej analizie i w konsekwencji ocenie, zaś ustalenia poczynione przez Sąd stanowią logiczny wynik swobodnej oceny dowodów.

Nie jest zatem zasadny podniesiony przez Pokrzywdzonego zarzut obrazy art. 7 kpk, gdyż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ujawnił prawidłowo całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia oraz poddał go wnikliwej ocenie, której przedmiotem były wszystkie dowody.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, dokonana przez Sąd I instancji ocena całokształtu materiału dowodowego, w tym wyjaśnień obwinionego, nie narusza w żaden sposób zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (co zarzuca pokrzywdzony), a więc pozostaje pod ochroną art. 7 kpk.

Nie zasługuje również na uwzględnienie podniesiony przez skarżącego zarzut obrazy art. 424 kpk, albowiem uzasadnienie wyroku zostało sporządzone przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny po wydaniu wyroku, a zatem występujące ewentualnie w nim uchybienia formalne nie mogły mieć wpływu na jego treść. Wyższy Sąd Dyscyplinarny dostrzegł wprawdzie pewne mankamenty uzasadnienia, jednak dokonane przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalenia faktyczne pozwalają zweryfikować tok rozumowania Sądu orzekającego. Warty w tym miejscu zacytowania jest postanowienie SN z dnia 07 stycznia 2009r, sygn. akt IV KK 368/08 cyt: „Sąd odwoławczy kontroluje zasadność orzeczenia Sądu pierwszej instancji, a nie jego uzasadnienie. W uzasadnieniu przedstawiany jest tylko tok rozumowania Sądu pierwszej instancji, który doprowadził do wydania konkretnego orzeczenia. Jeżeli więc uzasadnienie orzeczenia pozwala na kontrolę instancyjną, nawet utrudnioną, a nie uniemożliwia jej, to spełnia wymogi art. 424 k.p.k.”.

Reasumując Wyższy Sąd Dyscyplinarny zgadza się z rozstrzygnięciem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, który uniewinnił obwinionego radcę prawnego M. P. od zarzucanego mu czynu. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia przekonanie Sądu o braku winy obwinionego było następstwem okoliczności, iż obwiniony sporządzając wniosek o udzielenie zabezpieczenia skierowany do Sądu Okręgowego w W.IV Wydział Cywilny, opierał się na wiedzy

uzyskanej od swojego mocodawcy i w granicach przez niego wskazanych. W uzasadnieniu stwierdzono ponadto, że powyższe nie mogło rodzić po stronie obwinionego odpowiedzialności, bowiem był on wręcz zobowiązany do takiego zachowania, a więc działania zgodnie z powierzonym mu zleceniem przez swojego mocodawcę i nie można obwinionemu czynić zarzutu, że wskazał on nieprawdę bądź powołał się na nieprawdziwe informacje, albowiem zadaniem, a wręcz obowiązkiem obwinionego było działanie w imieniu i na rzecz swojego klienta, co czynił w niniejszym postępowaniu. Nie negując stanowiska Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, tut. Sąd pragnie wskazać na inne okoliczności przedmiotowej sprawy, z których jednoznacznie wynika, że obwiniony radca prawny M. P. nie popełnił zarzucanego mu czynu, a na które to okoliczności w toku postępowania dyscyplinarnego powoływał się obwiniony i jego obrońca. W tym miejscu konieczne jest poczynienie ustaleń faktycznych w niezbędnym zakresie.

W dniu 1 marca 2008 roku pomiędzy G. B. a spółką (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. została zawarta umowa pożyczki pieniężnej w wysokości 1.200.000,00 zł. Pomimo upływu terminu płatności, pożyczka nie została spłacona przez dłużnika – spółkę (...). W dniu 7 lipca 2011 roku pomiędzy wierzycielem G. B., dłużnikiem spółką (...) oraz A. K. – jako przejmującym, zawarta została „umowa o przejęcie długu wraz z porozumieniem na spłatę”. Na mocy umowy A. K. zobowiązał się do spłaty długu przysługującemu G. B. względem spółki (...), z tytułu zawartej umowy pożyczki. Zgodnie z § 9 ust. 1A umowy przejmujący dług był zobowiązany do ustanowienia zabezpieczenia na rzecz powoda w postaci ustanowienia na drugim miejscu hipotecznym hipoteki łącznej do kwoty 3.000.000 złotych na nieruchomości położonej w miejscowości K., gm. G., dla której Sąd Rejonowy w G. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) i nieruchomości położonej w miejscowości K., gm. G., dla której Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). A. K. zobowiązał się do nieobciążania nieruchomości po dniu zawarcia przedmiotowej umowy, bez wyrażonej na piśmie zgody wierzyciela, z tym, że G. B. wyraził zgodę na obciążenie nieruchomości w związku z pożyczką lub kredytem zaciągniętym przez pozwanego w celu spłaty przedmiotowego długu na zasadach określonych w umowie. Na podstawie wniosku o wpis w księdze wieczystej o nr (...) wpisana została hipoteka umowna łączna do kwoty 2.700.000 złotych na rzecz (...) Banku Spółdzielczego w Ł., na zabezpieczenie należności Banku wynikających z umowy kredytowej nr (...) z dnia 25 października 2011 roku. Na podstawie tej umowy A. K. i jego żonie L. K. Bank udzielił kredytu w wysokości 1.800.000 złotych

z przeznaczeniem na spłatę posiadanych zobowiązań oraz remont domu. Hipoteka ta została ustanowiona na drugim miejscu hipotecznym w obu wskazanych wyżej księgach wieczystych. Z kredytu tego została spłacona hipoteka ustanowiona na miejscu pierwszym na rzecz Banku (...). Wskutek tego hipoteka na rzecz Banku (...) została wykreślona, a na jej miejsce wpisano hipotekę ustanowioną na rzecz M.. W dniu 31 października 2011 roku A. K. wraz z żoną L. K. złożyli przed notariuszem oświadczenie

o ustanowieniu na rzecz G. B. hipoteki umownej łącznej do kwoty 3.000.000 złotych na nieruchomościach oznaczonych numerami KW (...) oraz (...) w celu zabezpieczenia spłaty wierzytelności wynikających z umowy przejęcia długu z dnia 7 lipca 2011 roku. Hipoteka ta została ustanowiona na drugim miejscu hipotecznym w obu wskazanych księgach wieczystych. W dniu 2 maja 2012 roku G. B. zawarł

z Ł. W. umowę dotyczącą przelewu wierzytelności z tytułu umowy

z dnia 7 lipca 2011 roku („umowa o przejęcie długu wraz z porozumieniem na spłatę” zawarta pomiędzy wierzycielem G. B., dłużnikiem spółką (...) oraz A. K. – jako przejmującym) na rzecz Ł. W.. Zgodnie z treścią art. 245¹ kodeksu cywilnego do przeniesienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości potrzebna jest umowa między uprawnionym a nabywcą oraz – jeżeli prawo jest ujawnione w księdze wieczystej – wpis do tej księgi. Z kolei art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece stanowi, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką nie może być przeniesiona bez hipoteki, chyba że ustawa stanowi inaczej. Na takim stanowisko stoi również Sąd Najwyższy, m.in. w postanowieniu z dnia 29 lipca 1998r. Sygn. akt II CKN 864/97, w którym stwierdzono, że cyt. „Przelew wierzytelności hipotecznej jest czynnością prawną rozporządzającą, która dochodzi do skutku w wyniku umowy i wpisu do księgi wieczystej (art. 245¹ kc). Wpis ma charakter konstytutywny, co oznacza, że dopóki nie nastąpi, dopóty wierzytelność nie przeszła na nabywcę”. W doktrynie także prezentowane jest takie stanowisko. Przeniesienie hipoteki nie może nastąpić bez przelewu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, a przeniesienie wierzytelności nie może nastąpić bez przeniesienia hipoteki (art. 79 u.k.w.h.) Komentarz do art. 245¹ kc, red. Jacek Gudowski, stan prawny 10.03.2016r.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż brak wpisu do księgi wieczystej przelewu wierzytelności, która była zabezpieczona hipoteką spowodował nieskuteczność cesji. Tym samym nie doszło do cesji wierzytelności G. B. na rzecz Ł. W.. Odnosząc się zatem do złożonego przez obwinionego radcę prawnego M. P. w dniu 12 grudnia 2012 roku na rozprawie przed Sądem Okręgowym w W., w sprawie o sygn. (...), działającego w imieniu A. K., pisma – informacji z dnia 18 czerwca 2012 roku skierowanej przez G. B. do A. K. wskazać należy, iż wynikało z niej jedynie, że doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności. Należało więc potraktować powyższe pismo jako informację o fakcie zawarcia umowy przelewu wierzytelności, a nie o jej skuteczności. I tak też z pewnością potraktował powyższe pismo obwiniony. Dlatego też nie sposób uznać, by w oświadczeniu o treści: „Ani pan G. B. ani uczestnik (Ł. W.) nigdy nie doręczyli wnioskodawcy (A. K.) zawiadomienia, że nastąpiła cesja na uczestnika wierzytelności wynikających z Umowy przejęcia długu wraz z porozumieniem na spłatę z dnia 7.07.2011r.”, zawartym we wniosku o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania z dnia 16 października 2013 roku, a skierowanym do Sądu Okręgowego w W., obwiniony podał nieprawdę.

W realiach niniejszej sprawy doszło zatem do wypełnienia przesłanki „czynu nie popełniono” objętej dyspozycją art. 17 § 1 pkt 1 kpk określającą jedną z przesłanek procesowych wyłączającą dopuszczalność wszczynania bądź prowadzenia postępowania karnego w wypadku jej zaistnienia. Jak wskazuje doktryna, użyty w art. 17 § 1 pkt 1 kpk zwrot „czynu nie popełniono” należy rozumieć zarówno w tym sensie, że dane zdarzenie w ogóle nie miało miejsca, jak i że czynu nie popełniła dana osoba (tak Komentarz do art.17 Kodeksu postępowania karnego, Sławomir Steinborn, stan prawny 30.01.2016r., LEX). To zapatrywanie Wyższy Sąd Dyscyplinarny w pełni podziela i nie budzi wątpliwości, że ma ono zastosowanie na gruncie niniejszej sprawy.

Podsumowując, orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, uniewinniające obwinionego radcę prawnego M. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu, pomimo pewnych mankamentów w jego uzasadnieniu, było jednak rozstrzygnięciem trafnym, co skutkowało, na podstawie art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. 2017 poz. 1870) utrzymaniem zaskarżonego orzeczenia w mocy.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych.

SWSD SWSD SWSD

Cezary Andruszewski Teresa Famulska Juliusz Cybulski